

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס הלכה ומודרנה – הלכה ורפואה

ד"ר חיים בורגנסקי | המחלקה לתלמוד

מס קורס 091612-01 | Halakhah and Modernity: Halakhah and Medicine

הרצאה (מתוקשב)	סוג הקורס:
4	היקף נ"ז:
תשפ"ז	שנת לימודים:
שנתי	סמסטר:
מתוקשב	יום ושעה:
	שעת קבלה:
rav.hoshaya@gmail.com	מייל מרצה:
	קישור לאתר למדה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

הקורס הינו קורס מקוון. הרצאות מתומללות תועלינה לאתר הקורס, ובנוסף – הקלטות קצרות וסרטונים. הלימוד הינו לימוד עצמי, מלווה מטלות לאורך השנה.

הקורס עוסק בעיקר בניתוח יחסה של ההלכה לנושאים רפואיים נפוצים בעולם המודרני, כשדגש מיוחד ינתן בסמסטר הראשון על נושאים הקשורים לפוריות: הזרעות מלאכותיות, הפריה חוץ-גופית, פונדקאות ושיבוט. בסמסטר השני יושם דגש על נושאים הקשורים להשתלות איברים, לקביעת רגע המוות, ולטיפול בנוטים למות. הקורס מציג מגוון דעות הקיימות בהלכה ביחס לנושאים אלה בפרט, וביחס למפגש בין ההלכה לרפואה המודרנית בכלל.

מטרות/תוצרי הלמידה

ידע

1. הלומדים יכירו מגוון דעות הלכתיות ואתיות בסוגיות השונות שיידונו בהרצאות.
2. הלומדים יבינו את הקונפליקט בין עולם ההלכה לבין המדע המודרני.

מיומנויות

1. הלומדים יזהו מאפייני פסיקה ייחודיים בטקסטים הלכתיים

2. הלומדים יכירו דרכי ניתוח לטקסטים הלכתיים

ערכים

1. הלומדים יעצבו עמדות ערכיות כלפי הסוגיות האתיות הנידונות בקורס

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת
1	מבוא לקורס – מעט על התפתחות ההלכה ועל חקר ההלכה בזמננו.	לאורך הקורס תינתנה מטלות מסוגים שונים.	כל ההרצאות מתמללות ומועלות לאתר הקורס. בראש כל נושא סרטון המציג את הנושא ואת השאלות המרכזיות הכרוכות בו	
2-3	המתח בין ההלכה והמדע – מודלים של פתרון.			מטלה
4	קבלה, נטורליזם וא-נטורליזם.		אלימלך וסטרייך, "רפואה ומדעי הטבע בפסיקת בתי הדין הרבניים", משפטים, כרך כו (תשנ"ו), עמ' 425 – 492. https://lawjournal.huji.ac.il/article/12/1496 (מיקוד ינתן בכיתה)	
5	הזרעה מלאכותית – בין גרעין ההלכה לבין סוגיות נלוות.		אברהם שטיינברג, אנציקלופדיה הלכתית רפואית, ירושלים, תשמ"ח, ערך "הזרעה מלאכותית", כרך א, עמ' 148-161	
6-7	הזרעה מזרע של גוי – בין גרעין ההלכה לסוגיות נלוות	סרטון – זוגות עם בעיות פוריות.	זהר, נעם, "עד כמה "קנויה" אשה לבעלה? על הדיון ההלכתי בהזרעה מלאכותית", שדמות קי (תשמ"ט), עמ' 91-99	מטלה
8	הפריה חוץ גופית			

מטלה	חוק הפונדקאות: https://www.nevo.co.il/law_html/law00/71740.htm	סרטון	פונדקאות	9-10
מטלה	שטיינברג אברהם, אנציקלופדיה הלכתית רפואית, ירושלים, תשמ"ח, ערך "הפלה", כרך ב, עמ' 47-115.		הפלות מלאכותיות – מחז"ל ועד ימינו.	11-12-13
			תרומת איברים מחי, בין הגדרות ישנות לחדשות.	14-15
	שטיינברג אברהם, אנציקלופדיה הלכתית רפואית, ירושלים, תשמ"ח, ערך "השתלת איברים", כרך ב, עמ' 191 – 243.		תרומת איברים ממת. שאלות היסוד	16
מטלה			תרומת איברים ממת-קבלה, נטורליזם והלכה.	17
			קביעת רגע המוות – המקורות הבסיסיים	18
			השתלות לב – העמדות האוסרות	19
	הלפרין, מרדכי (עורך), ספר אסיא, כרך שביעי, ירושלים, תשנ"ד, עמ' 137-148.		השתלות לב – הפולמוס על עמדתו של הרב פיינשטיין	20
מטלה	הרב ישראלי שאול, "הנוסח המלא של החלטת הרבנות הראשית בנושא ההשתלות", https://www.daat.ac.il/he-il/refua/author/yud/yisraeli/yisraeli-hashtala.htm		עמדת הרבנות הראשית ו"חוק שנלר"	21

	1. הרב דניאל כ"ץ, "הזרעה מלאכותית לאחר מיתה", אור המשפט: מאמרים ופסקים בענייני רפואה, ירושלים, תשע"ח, עמ' 261 – 272.		שימוש בזרעו של מת להפרייה	22
		סרטון: דילמות אתיות בטיפול בנוטה למות	התאבדות בשל יסורים ו"חוק מוות במרשם רופא".	23-24
מטלה	חוק החולה הנוטה למות, התשס"ו, 2005, https://www.nevo.co.il/law/html/law00/73974.htm		טיפול בנוטה למות, מגרגר המלח להנשמת המלאכותית	25-26-27
			סיכום	28

ציון סופי

משקל בציון הסופי	תיאור התוצר
30% מהציון הסופי	מטלות
70% מהציון הסופי	מבחן מסכם

דרישות הקורס

1. מעקב אחר ההרצאות המועלות לאתר. קריאתן וקריאת החומר הנלווה
2. מילוי המטלות (6 לפחות)
3. עמידה במבחן.

דרישות קדם

אין

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה (רצוי עדכני)
קריאת חובה: מפורטת בתיאור ההרצאות למעלה.
ובנוסף:

2. רונית עיר-שי (נעמת), פריון, מגדר והלכה: היבטים מגדריים בפסיקת ההלכה בת ימינו בשאלות של פריון (אמצעי מניעה, הפלות, הזרעה והפריה מלאכותית ופונדקאות), רמת גן, תשס"ו, עמ' 319 – 330.
3. חוק החולה הנוטה למות, התשס"ו, 2005,
https://www.nevo.co.il/law_html/law00/73974.htm
4. חוק השתלת איברים התשס"ח, 2008,
https://www.gov.il/BlobFolder/legalinfo/hashtala01/he/files_legislation_hashtala_Hashtala_01.pdf

קריאת רשות:

1. הרב שלמה גורן, תורת הרפואה, ירושלים, תשס"א, עמ' 84-49; 173-191.
2. יונתן רזיאל (עורך), שבוט גנטי – מבט תורני, מעלה אדומים, תשס"ד.
3. אברהם שטיינברג, אנציקלופדיה הלכתית רפואית, א-ז, ירושלים, תשמ"ח.
4. הלפרין מרדכי (עורך), ספר אסיא ז', ירושלים, תשנ"ד, עמ' 12 – 49, 123 – 230.